

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Servori nefrancate nu se primesc. Manuscrisurile nu se returnează.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inserate mai primesc în Viena H. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Appelik, J. Donnerberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie garmond pe o colônă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarife și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. s. 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU IV.

„Gazeta“ este în fă-care di.
Abonamente pentru Anstro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 2 franci.
Se primumă la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. s. 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 130.

Brașov, Vineri, 12 (24) Iunie

1892.

Nemesea.

Brașov, 11 Iunie v.

Era de prevădută, că fapta „cavalerescă“ a fanaticilor unguri din Turda, care caracteriză atât de multă ura ce-o nutresc ei față cu Români, va produce ună adencă resentimentu pretutindeni, unde pofta de domnire, îngâmfarea și șovinismul n'au sugrumat nobilele sentimente pentru umanitate și libertate.

Intre vocile străine asupra faptului vandalic severșit la Turda este foarte caracteristică și în multe privințe interesantă părerea organului de frunte cehic „Narodni Listy“, pe care acesta și-o desfășură în numărul său dela 19 Iunie într'un articol de fond intitulat: „Cel mai nou act de violență maghiară.“

Dăm aici în estrasă cuprinsul acestui articol, care aruncă o lumină asupra situațiunei, cum se înfățișază ea în urma esceselor fanatice dela Turda.

Marea faptă cavalerescă, despre care s'a dus vestea în lume, nu s'a întâmplat de astă-dată, dice foia cehică, în Tatra, ci în Ardél. Arată apoi câtă inversunare a cuprins pe hegemonii Maghiari din causă că Români s'au dus la Viena spre a se plânge din cauza nedreptăților, ce trebuie să le sufere și a cere să li-se facă dreptate. După acestea numita foia dice între altele:

La alte națiuni culte, guvernele caută să restrângă gravami- nele și să dovedescă că nu s'au vinovate, dér cavalerescilor Maghiari nici că li-a venit în gând să se apere. Ei și-au făcut lucrul foarte comod. Deja pașii făcuți până la Viena au fost de ajuns spre a condamna pe Români.

Și într'astă' privință li-a se-

cundat bărbătesce și pressa germană centralistă. Căpetenia ei, Schmerling, trăese încă; acela, care înainte cu 30 de ani a persuadat pe Români, ca să i de sprijin în contra Ungurilor. Pe atunci nu exista o națiune nobilă și mai credincioasă, decât Români. Cu câtă căldură au fost ei salutați, când au intrat în parlamentul din Viena, de cav. de Hasner etc.

Și astăzi? P'aci i-ar fi luat la pâruială epigonii lui Hasner și Kuranda. În ziua de 30 Maiu n. se descărcă o injură reunită germano-maghiară asupra națiunei, care în 1848/49 a sângerat pentru Austria, cădend 10,000 pe câmpul de bătăi și 4000 fiind spânzurați, pentru-că au ținut cu împăratul în contra lui Kossuth.

După ce Români au fost aprõe goniți din Viena, eram de credință, că lucrul s'a terminat. Inse étă ce i se anunță ađi din Turda lunei. Plebea maghiară în număr de 3000, înarmată cu ciomege și cu alte unelte, a devastat casa conducătorului deputației etc.

Se înțelege, că urmază apoi scusele: Cine pôte fi răspundător pentru ceea ce face plebea? Acest acces nu se pôte ascrie nici unei partide, cu atât mai puțin guvernului unguresc ș. a.

Dér totă lumea cunosce pe urđitorii faptei nobile asiatică. Așă-déră éráși și-au dat arama pe față înaintea lunei, o șeptemână după jubileul încoronării. Prin acesta ei s'au acusat în mai mare măsură, de cum i-au acusat Români în memorandum.

Așă-déră în Ardél nu mai e omul sigur de viața și de averea sa. Nici chiar în Turcia n'ar rămâne nepedepsit o asemenea faptă.

Acastă brutalitate pôte să o

plătescă scump Maghiarii. Aface-rea acesta pôte să deschidă ochii lunei asupra cavalerismului fiilor lui Arpad.

Și ore acestu evenimentu nu va atinge adencă pe cele 11 milioane de nemaghiari din Ungaria? Națiunile nu uită atât de ușor, ca indiviđii, așa ceva. Căci Kossuth dise la 1871: „Individul scapă une-or de Nemesis, pentru-că viața lui e scurtă, dér națiunile își ispășesc păcatele, pentru-că trăiesc destul de lungu, ca să le pôtă ajunge Nemesis.“

O constatare.

Directorul foiei noastre a primit erí s'era, după espedarea numărului „Gazetei“ cu data de ađi, următorea telegramă:

Căpelnășu, 22 Iunie. V'rog binevoiti a rectifica născocirile tendințose ale corespondenței din Brașov apărute în „Tribuna“ asupra consultării noastre din dílele aceste, decă nu ați făcut o deja.* Cu deosebire v'rog să constatați, că constituirea unei noue partide politice nimenea n'a propus-o, ba nici să a făcută amintire de așa ceva, ci din contra toți au fost însuflețiți numai de gândul de a afla modul și mijlocele cele mai potrivite, prin cari s'ar puté să se consolideze éráși în intru partida amenințată în organizația ei. Din partea unora s'a vorbit numai de pericolul unei eventuale scisiuni, pe care comitetul amenință a-o provoca prin chipul și modul procederei sale. Din tóte câte le înșiră corespondența memorată este esact numai faptul, că d-l G. B. Popp din Brașov, care asemenea a fost invitat, a luat parte numai la prima consultare, ér după aceea nu s'a

* Am făcut o ierí în genere, cu tóte acestea aflăm binevenită rectificarea D-lui Dr. Alexandru Mocsonyi. — Red.

mai înfățișat. Despre pretinsa invitația în specialu, ca să se înfățișeze nu știu absolutu nimic, totu așa de puțin știu ceva despre pretinsa declarația, ce se dice în acea corespondență, că ar fi făcut-o d-l G. B. Popp, declarația, pe care a-o face nici că i-s'a dat vr'unu privilegiu. Deși țin, că scrisoarea mea deschisă, ce v'am adresat-o D-Vóstré, va fi redusă deja tóte născocirile la adevărata lor valóre, totuși n'am cređut a fi superfluă rectificarea de față.

Alexandru Mocsonyi.

CRONICA POLITICA.

— 11 (23) Iunie.

Foile streine discută cu multu interesu lupta electorală din Anglia, despre care se pôte dice, că e ea și începută. Acastă luptă are o deosebită importanță pentru politica esterióră, care ar puté suferi o schimbare la casă, când în Anglia s'ar schimba regimul. Lupta acesta se va desfășura între partidele celor doi mari bărbați de stat, Salisbury și Gladstone, despre cari se știe, că fiă-care dintre ei însemnă unu program. Gladstone n'a făcut în anii din urmă obiecțiuni contra politicei esterne a lui Salisbury, ci mai virtosu se pare, că o aproba. Cu tóte acestea unele cercuri politice din Rusia și Franca au mari speranțe în aurgarea unui regim sub conducerea lui Gladstone, care nu pré e prietnul triplei alianțe și o învingere a lui la alegeri n'ar însemna alta, decât o slăbire însemnată a multu buciunatei „alianțe de pace“. Oficiosu jidano-maghiar „Pester Lloyd“ insé e de altă părere. Elu nu crede, că printr-o învingere electorală a lui Gladstone s'ar sdruncina bazele alianței întreite, pentru că Anglia n'a contribuit la întemeierea acestei alianțe, deci ea ar puté să existe și fără sprigunul indirectu alu Angliei. — Se crede insé, că ori ce partid ar veni la putere în Anglia, ea ar fi totdeuna pe partea

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

(3)

Principesa dormitândă.

Narațiune de I. I. Iasinsky (Maxim Bjelinskij).

IV.

Ușa se deschise și elu observă o cameră prelungă, unde lumina dílei părea, că cade numai pe o masă, care era acoperită cu unu postavu verde și era împodobită cu o oglindă în cadru aurit. La masă ședea șeful poliției, grasu ca unu porcu, cu obraji umflați, cu fruntea mică și scundă. Unu secretaru tineru îi da raportul. Ajutorul șefului poliției privea gânditor prin ferăstră.

Magul se oprí pe pragu, elu tăcu și așteptă până când va fi observat.

Trecu insé unu pătrar de órá, fără ca șeful poliției să-lu fi privit. Doctorul Tirioni tuși, dér nici acesta nu-i ajută nimic.

Din când în când apuca șeful poliției o p'na și subsemna câte-o hărțiă s'eu se întorcea spre ajutorul s'eu și vorbea în modu amicalu cu elu. De multe ori își deschidea gura sa cea mare și

negra și căsca, pe când ochii săi dispăreau cu totul în grăsimia obrazilor săi și pielea de pe capul s'eu tunsu se încrețea.

În fine se p'ru, că — ca din întâmplare — observă figura slabă și tristă a magului; elu își întorse jumătate capul spre elu și-lu întrebă, cu unu basu răgușit:

— „Ce poftesci?“

Magul se plecă și-i întinse afișul de teatru, pe care șeful poliției ilu desfăcu și-lu ceti; și ajutorul s'eu aruncă ochii în elu...

— „Ei?“ întrebă șeful poliției cu o voce mugindă și înăbușită: „Ce poftesci așa-déră?“

Magul declară, că se rógă pentru permisiunea de a tipări acestu afiș.

Șeful poliției începú din nou să cetescă.

— „Ai arătat documentele la locurile competente?“

— „La poruncă.“

— „Ce felu de nume este doctoru Tirioni?“

— „Pseudonimul meu magicu, d-le șefu de poliția.“

— „Dér numele d-tale adevăratu de familia?“

— „Pavel Klimentjevici Kuritzin.“ Șeful poliției se adencă din nou în cetirea afișului teatralu.

— „Regretu.... Nu potu concede astfel de titluri.... Ce felu de profesoru esci D-ta? Aratămí diploma.“

— „Am avut onórea de a vă spune....“

— „Poftimí luoru! Tóte sunt minciuni.... Știi d-ta, asta e exploatare obraznică!“ dise elu întorcendu-se către ajutorul s'eu. — „Nu potu permite!“ dise în fine către doctorul Tirioni-Kuritzin și-i predede afișul teatralu.

Magul soóse mai multe afișe tipărite din buzunar cu dovadă, că peste totu locul i s'a permis să se întituleze doctoru Tirioni, cunoscutul magnetisatoru, enciclopedist, membru onorific alu reuniunei spiririste din Petersburg etc. etc.

— „Și decă în totu locul și-s'a permis, aici insé nu și-se va permite!“ dise șeful poliției și-i arată ușa.

Magul, sdrobotu și infuriat, p'arși

camera, căci — la naiba — peirea de fóme îi bătea la ușă.

Cu pași șovăitori ajunsse la ospătăriă. Marilka pusese tóte în ordine și camera murdară arăta acum foarte curată. Jenja zăcea în patu și Marilka ședea înaintea lui cu brațele încruciate.

— „Pavelu Klimentjevici!“ dise ea cu o voce seacă.

— „Ei?“

— „Copilul nostru e bolnav!“

— „Vedú“, dise elu privind copilul.

Jenja nu cunoscea pe nimenea, privirea lui era înfrântă și degetele subțiri ale mânuților sale se mișcau convulsiv. Magul își freca mâinile și se încălđia prin suflarea gurei sale.

— „Ađi diminéță putea încă să mănânce!“ dise Marilka cu tristeță și se aplecă asupra copilului. Ea începú să plângă, apoi tăcu fără de veste și privi pe bărbatul ei în ochi. Magul se simți rușinat, începú să o mângăie și o asigură, că Jenjei îi va fi mai bine; ea insé isbucni éráși în lacrimi. Atunci promise elu, că va trimite după unu medicu.

acelora, cari voru menține pacea. In ce privește politica orientală, este scintă, că Gladstone a fost totdeauna partisanul cel mai infocat al dezvoltării independenței statelor balcanice. Cu toate acestea, diarul engles „Standard” dice, că remanerea la putere a lui Salisbury ar fi primită cu mai multă simpatie în Germania, Austria și Italia.

Diarul „Post” din Berlin scrie un articol privitor la noile proiecte militare, în care se dice, că alianța de pace nu însemnează scăderea efectivului de pace al armatei. Articolul spune, că e o *conditio sine qua non* a se spori personalul militar didactic. Mai departe nu se pōte sci cu cât se va spori efectivul de pace, dēr atâta e sigur, că sporirea nu va fi neînsemnată. Se va pune mare atențiune mai ales pe aceea, ca infanteria să fiă cu mult mai bine pregătită pentru mobilizare. Se vor organiza din nou regimentele de rezervă precum și regimentul activ 173, după modelul francez. Unul din proiectele militare se ocupă cu reducerea timpului de serviciu, apoi cu sporirea armatei active cu 63,000 omeni.

Din Atena se vestese o nouă criză ministerială. Cabinetul actual se va retrage îndată după deschiderea camerei deputaților. O altă scire spune, că cabinetul și-a dat deja dimisia.

Intrunirea studenților în Bucuresci.

Bucuresci, 9 Iunie v. 1892.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.”)

Domnule Director!

Sciind cătă mulțămire sufletescă simțim, când vi se presintă ocaziunea să constatați porniri patriotice și naționale, mai ales pūrce din inimile tinerimei, grăbesc a Vē aduce la cunoștință, că tinerimea universitară din Bucuresci a luat inițiativa unui protest demn, dēr energic, contra atrocităților și seltăciunilor comise de Ungurii din Turda.

In 8 Iunie v. sēra, aprōpe fără nici o convocare, studenții se întrunesc în număr atāt de mare, încāt abia încap în marea sală a facultății de drept. Persōne notabile din societatea bucuresceană, ținēnd sē assiste la această întrunire, au fost primiți cu multă căldură de studenți, dāndu-se astfel întrunirii o deosebită importanță.

Pe la orele 8 $\frac{1}{2}$ căți va studenți ceru sē se constituescă biroul, ca sē se pōtă deschide ședința. Dēr vestea, ce se răspândi, că însuși rectorul Universității va veni sē prezideze adunarea, liniștesc pe cei mai impacienți, făcēndu-i sē aștepte până la 9 ore, când rectorul Universității intră în cancelaria sa și chi-

mă o delegațiune de cinci studenți. Rectorul dīse delegațiunii: „Deși mi-ați făcut o cinste să-mi propuneți prezidența importantei întruniri din astă sēră, deși mă asociez din inimă la sentimentele patriotice și naționale de protestare, ce Vē agită, totuși mă vēd nevoit a rămān ca simplu ascultător, deōrece ași vrē sē se scie, că inițiativa mișcării este a D-Vōstrē și că nu ați avut altă impuls, decât simțemintele D-Vōstrē naționale.”

Cuvintele bētrānului și meritului rectoru au fost primite cu salve de aplause și cu strigări de: „trāescă rectorul”.

Apoi înțelegēnd studenții temeinicia motivelor invocate de d-lū Orēscu, proclamă în unanimitate ca președinte pe studentul în medicină, d-lū Paulianu. D-sa, ocupāndu fotoliul prezidențial, arată în câteva cuvinte scopul întrunirii și apoi urmēză inscrierile la birou. Cel dīatāiu inscriș este d-lū A. Ilescu. D-sa, într-o cuvēntare cumpēnită, arată, că numărul cel mare al studenților, cari au venit la întrunire aprōpe spontan, este dejă un pas însemnat spre bine, căci întrunindu-se aci studenții, prin această ei manifestă solidaritatea ce există între lumea cultă romānescă din tōte părțile. D-lū Ilescu propune, ca întrēga societate romānescă, care simte și gāndesce, ca și tinerimea universitară, sē fiă provocată la o întrunire, la care sē fiă convocați delegați din intrēgă țēra.

D-lū Antonescu luānd cuvēntul face o căldurosă espunere a faptelor petrecute în Transilvania și dice, că protestarea trebuie sē fiă generală și nu numai studențimea sē-și manifesteze indignarea.

D-lū D. Polierat spune, că este nevoie a se face apelul la simțemintele umanitare și de egalitate socială, atunc cānd ai în față un om cult și civilizat. Dēr față de Maghiari o asemenea purtare nu și-ar avē rostul sēu, deōrece sēvērșind fapte, cari murdāresc finea vēcului al XIX-lea, ne dau probă vēdită, că cultura și civilizația, care a strformat omēnirea, asupra lor n'a avut destulă inițiere.

D-lū Axentie dice, că regele Carol, ales al poporului romān, ținēnd sēmă de înalta espresiune a simțemintelor acestui popor, are datoria, ca ađi, când poporul romān de peste munți suferă și este torturat și amenințat în existența lui, sē protesteze și sē facă pe toți suveranii sē înțelēgă, că este un pericol pentru pacea și dezvoltarea Europei puterea arbitrară, ce li-se dă Ungurilor. Propune a se adresa Regelui o telegramă în sensul acesta.

Mai vorbesc domnii I. Radulescu,

M. Petrescu, Cihoski ș. a. In fine după câteva momente se anunță mōrtea marei patrioți Dumitru Brătianu. Toți asistenții se ridică în picioare în semn de doliu și numesc o comisiune, care în numele studenților Universității, sē esprieme condolențele lor familiei decedatului.

D-lū președinte face apoi resumatul celor dīse și citește diversele propuneri așternute biurolui. Se primesc propunerea de-a se trimite telegrame: d-lui Dr. Rațiu, diarului „Gazeta Transilvaniei” și „Tribunei”; se votēză o telegramă M. S. Regelui. Se votēză cu aclamațiune propunerea d-lui Antonescu, prin care se susține o întrunire publică pe Dumineca viitoare (Am publicat-o în numărul de ieri. — Red.) și propunerea pentru redactarea unui protest. Se mai numesc o comisiune, care sē prepare această și sē redacteze protestul.

Raportor.

Manifestațiuni.

Ni s'au trimis spre publicare următoarele telegrame, adresate d-lui Dr. Rațiu:

Brăila, 8 Iunie.

D-lui Dr. Rațiu, Turda.

Societatea „Carpații” din Brăila, reprobānd, împreună cu tōtă lumea cultă, vandalismul unghuresc, Vē salută cu respect și venerațiune. Inainte cu Dumneđeu, cauza este drēptă și sfântă. După furtună vinu dīle frumoșe.

Vicepreședintele: Avesalon.

Galați, 8 Iunie.

D-lui Dr. Rațiu, Turda.

Văile Carpaților și Dunărea de jos Vē salută cordial cu cuvintele: „Dulce et decorum est pro patria pati”. Causa drēptă va învinge. Romānul nu pier. Inainte!

L. colonel Merișescu, Simeon Hociag, Gh. Docan, Al. Radu, C. Bobeica, Gh. Mihailescu, I. G. Munteanu, R. Ionașcu, Dr. C. Popu, Doboreanu, Coltofeanu, Aurel Bunea și încă 130 iscălituri.

Mōrtea lui Dumitru Brătianu.

Diarele de dincolo publică din incidentul mōrții lui Dumitru Brătianu următoarele amēnunte:

De un an aprōpe, șeful partidului liberal D. Brătianu era cam bolnav. După ce facu băi în streinatate și se căută serios în țēra, încep sē se mai întremeze, așa că luna trecută începuse sē ese în trāsura. Acum trei sēptēmāni însē o nouă rēcēlă il trānti la pat, de unde nu s'a mai ridicat. Pentru prima-

dată în viața sa, D. Brătianu a stat trei sēptēmāni în pat.

Până Lunē la 12 ore, D. Brătianu mai putea spune din când în când câteva cuvēntu, dēr dela 12 ore nu mai avea nici măcar puterea sē scuipe flegma și sēngele, care i se aglomera în peptu.

In aceeași dī, la 8 ore și 20 minute sēra, venerabilul D. Brătianu a expirat. Clubul liberal a telegrafat în tōte județele trista scire a înocēței sale din viață.

In dīua următoare corpul a fost îmbalsamat și aședat pe un pat în sala casei. Lāngă catafaloc se afla fiul sēu cel mai mare, d-lū Dan Brătianu. La soară se afla o condicā, în care se inscriau cei ce se duceau sē-l vadā. Elu este atāt de slab, încāt abia il mai poț recunōsce.

Corpul defunctului a fost depus Marți sēra în biserica sf. George și va fi înmōrmēntat Vineri, dēcā cei doi fi ai rēposatului, Stroe și Dinu, cari se află la Paris, vor sosi. In orē ce casă însē Sāmbātă va fi înmōrmēntat.

Înmōrmēntarea se va face la cimitērul Belu. Fiind dat, că Dumitru Brătianu a refuzat întotdēuna tōte onorurile, neprimind nici o decorați etc., înmōrmēntarea se va face cătă se pōte mai fără pompă și fără paradā oficială. Guvernul romān va acorda cheltuelile de înmōrmēntare.

Dumitru Brătianu muri sērac în tōtă puterea cuvēntului. Averea lui, care a fost destul de mare, a cheltuit-o în politică și mai ales în anii din urmă. Moșile din Argeș și Ilfov, arendate pentru vre-o 30,000 lei anual, via din Prahova, casele din Sinaia, totul e ipotecat și ratele neachitate de multă vreme.

Dumitru Brătianu lāsă în urmāi soția cu cinci copii, anume patru băeși și o fată. Cel mai mare dintre fi, tinerul Dan Brătianu, este inginer în serviciul căilor ferate romāne; ceilalți doi, Dinu și Stroe, sunt la Paris, învață unul dreptul și altul medicina; alu patrulă, Radu, e un copil de vr'o 11 ani și urmēz șōla primară în Bucuresci. Dra Brătianu a dat acum cățiva ani bacalaureatul și a absolvat conservatorul de piano din Bucuresci cu mult succes. Familia lui Dumitru Brătianu a trāit întotdēuna fōrte retrasă.

Regele Romāniei, care în timpul de față petrece la Sigmaringen, a adresat d-nei Eugenia Brătianu următoarea telegramă:

D-nei Dumitru Brătianu

Bucuresci.

„Iau cea mai vie parte la cruda ne-

In scurte cuvinte îi împārtași ei convorbirea cu șeful poliției, trase o dușō bună din sticla cu rachiu și schimbă textul afișului. Apoi îmbrāțișă pe femea sa, îi dede cuvēntul sēu de onōre, că copilul se va face sānătos, apoi il sārutā. Mānile Jenjei erau reci ca ghiata.

Dēr pe șeful poliției nu-l mai află magul în biroul sēu; elu se dusese acasă sē dejuneze; locuința sa se afla fōrte aprōpe și doctorul Tirioni se duse oblu acolo.

Multă vreme trebui sē aștepte în anticameră. Unu servitor ducea pe lāngă dēnselū bucate și farfurii. Când ușa se deschise pe jumătate, observă Tirioni pentru un moment o parte a mesei, la care sta șeful poliției: grumazii sēi cei groși erau legați cu o servietă, ale cărei colțuri se ridicau în sus pe grumazii sēi de taur.

— „Cum mănāncă el!” esclamă magul sēu și se gāndi la Marilka și la copilul sēu bolnav.

Dēr tōte în lumea această au un sfirșit — și șeful poliției își termină

dejunul sēu și intră în anticameră.

— „D ta ērași ai venit?” întrebă el și luă afișul magului.

Dēr abia ilu desfăcuse, când, fără a arunca o privire asupra lui i-lu dede înapoi.

— „D-ta vei fi espulsat din oraș, dēcā te vei mai înbulzi în casa mea!” strigă el, ēr față li se înroși ca sēngele.

— „Fiă-ți milă!”...

— „Nici o contradicere!”

— „Escelență, n'am ban, ca sē călțoresc mai departe.”

— „Nici o vorbă!”

Șeful poliției se învli în mantaua sa, pe care i-o dede servitorul și apoi plecā. Servitorul făcū semn magului; ochii sēi luceau cu violență și elu dīse șoptind:

— „Trebuie unsu. Pune i în afiș cinci ruble. Aici au mai fost omeni ca D ta — totdēuna a luat dela ei. D-ta ai unu circ?”

— „Nu, altceva.”

— „Pecatū! Alteliu ar fi bine, ca după amiađi sē-i trimiți afișul prin o fată tēneră. Am avut odată aici unu

circ Iosif și totdēuna trimitea câte o fată tēneră... Afară de aceea i-se dāruia și unu cal.”

— „Pentru ce?”

„Pentru-că elu e autoritatea... Calul i-a plăcut și nu-i rămase decât sē dīcă: „l'au furat”. Iosif numai decât vēd, că aici n'are încātrāu, decât sē-i dea calul — și i-lu și dede. Dēr după aceea deveni trist și mai rămase numai timp scurt în orașul nostru.”

Magul ilu ascultase cu atențiune și dīse:

— „N'am ban.”

Servitorul tăcū și cu ochii sēi, ce luceau arit, privi bānitor asupra cismelor doctorului Tirioni. In fine dīse:

— „Cum potesci! Dēr vei regreta mai târziu!”

Magul nu scia ce sē facă și se hotărī deoi sē caute pe bufetierul dela club. Pe drum îi veni idea, sē se plāngă prin o depeșă la guvernor asupra șefului poliției și elu scōse trei ruble din buzunar;... totuși însē puse banii în afiș și alergā—timpul într'aceea se făcū și mai urit: în loc de plōie, venise ninsōre — la edificul poliției.

Pe drum îi veni ērași o idee; elu voia sē începă cu amenințări, sē facă scandal; ba ilu însuflețiau încă și alte intențiuni îndrāsnețe. Dēr când șeful poliției il vēd și-lu primi cu unu „ērași ai venit?” îi întinse cu umilință afișul:

— „Sci D-ta: o astfelu de obraznică încă nu mi-s'a mai întēplat!” — strigă șeful poliției.

Elu ședea ca și mai înainte la masa de scris; cutia mesei era pe jumătate deschisă. Când desfăcū afișul, cădură banii în cutia. Dibăcia, cu care se făcū această, puse în uimire chiar și pe doctorul Tirioni și elu dōr era specialist în astfelu de treburi! Șeful poliției însē nu schimbă de loc față și percurse repede programa.

— „Ei, bine!” dīse elu posomorit. „Din partea mea pōte fi. D-ta dīci, că n'ai ban pentru ca sē călțoresc mai departe... Dumneđeu fiă cu D-ta!.. Altădată sē nu mai cutezi sē vii cu această!”

Și elu subscrie afișul.

(Va urma).

merore, care v'a lovită. Mărtea multă jubitului D-văstră soțu a răpitu Românii un mare patriot, mie un mic devotat, care în toate actele sale n'a fostă călăuzit, decât de iubirea sa pentru țeră. Dumneșeu s'v susșie și s'v consoleze pe D-văstră și pe familia D-văstră în aceste momente de încercări grele.

Carolă.

Prințul Ferdinand, moștenitorul tronului român, a adresat totă din Sigmaringen următoarea telegramă:

D-nei Dumitru Brătianu

Bucuresci.

„Primiți expresiunea viei mele condolențe. Mi voi aminti totdeuna, că jubitul vostru bărbat era în fruntea guvernului, când am venită pentru întâia oară în România.

Ferdinand, Prinț de România.

SCRILE ȚILEI.

— 11 (23) Iunie.

Acusă contra lui Dr. Rațiu. „Magyar Hirap“ aduce șcirea, că avocatul din Clușiu, dr. Alexandru Tutsek a redactat un act de acusă subscris de 18 avocați din Clușiu aparținători camerei avocațiale de acolo. Textul acusei dăce, că prin mergerea sa la Viena, Dr. I. Rațiu a călcat jurământul de avocat cuprins în textul § 6 ală legii XXXIV din 1874. Avocații aparținători camerei avocațiale din Clușiu facă deci s'rtare contra lui Dr. Rațiu pentru delict disciplinar în sensul punctului B ală § 68 din regulamentul avocațial și ceră procedura disciplinară. În „Egyetértés“ dela 21 Iunie cetimă, că comitetul camerei avocațiale din Clușiu a și desbătută în 22 Iunie d. a. acusa în contra lui Dr. Rațiu. Ședința a fostă presidată de Haller Rezső. După ce s'a cetită acusa, luă cuvântul avocatul Aurel Isaac, și ceră retragerea, acusei. Comitetul cu excepținea lui Isaac, a hotărîtă unanimă, că va trimite acusa lui Rațiu, ca în timp de 8 zile să se rectifice.

—x—

D. Moceanu, cunoscutul profesor de gimnastică din Bucuresci, după cum cetim în „La Patrie“, va organiza o trupă de gimnastică română, cu care va merge la expoziținea universală dela Chicago.

—x—

La mărtea împăratului Maximilian. Duminea trecută s'au implinită 25 ani, de când nefericitul împărat Maximilian de Mexico a fostă impușcată de trupele rebelă mexicane. Din incidentul acesta mai mulți veterani s'au rugat la șcriul nefericitului împărat, care se odihnește alături cu principele de coronă Rudolf.

—x—

Rector magnificus ală universității din Viena, pentru anul școlar 1892/93, a fostă ales profesorul Dr. Ernest Ludwig, decan ală facultății de medicină.

—x—

Locul născerii lui Columb. Din Madrid se telegrafiază: În arhiva academiilor istorice de aici s'a aflat un document, din care se vede, că Columb s'a născut în Savona. Până acum se credea, că locul născerii marelui descoperitor este orașul Genua. Savona este un oraș cu 30,000 locuitori și sece în golful Genua, cam 7 miluri de parte de orașul Genua.

Correspondența „Gaz. Trans.“

Făgăraș, 4 Iunie v. 1892.

Onorat Redacție! La Dumneșeu nimic cu neputință și în Făgăraș toate se pot. E lucru obișnuit, și frumos, a-și serba romano-catolicii în fiacare an „Joa verde“, d'ér este nepotrivit și — pare-mi-se — neobișnuit pe nicăirea de a vedă, că printre preoții catolici „papistăși“, rași ca în palmă, se figureze onivoșe barbe de preoți românesci, îmbrăcați în ornate de rită orientală. Așa

ceva numai în Făgăraș se pôte vedă.

Nici s'v vedă și nu își vine a crede. La procesiunile, ce preoții rom. cat. din Făgăraș le facă cu ocaziunea numitei țile, de un șir de ani participă regiuat preotul unită din Făgăraș, și celebrează ritualele în rând cu ei. Pentru ce, nu știu. D'ér știu, că fără autorizarea forului mai înaltă bisericescă și nu la indemnul acestuia. Și apoi de ce s'v nu participe părintele Chișereanu, după ce ală s'eu „pater-colega“ s'a îngrijit să nu-i lipsescă nimic din splendore. Șcia adecă părintele „Gardian“, că biserica noastră unită nu-și pôte lua libertatea a comanda ornate de luesă pe o tréptă cu cea papistășescă, d'ér unde-i cap, e și minte. A pus de a luat măsură părintelui „unită“ și a lăsat de i-a făcută o haină pompôsă în croială orientală, ca să fiă la fel. D'ér s'v nu credă cineva, că această haină — sfită — o lasă ca părintele Chișereanu să o folosească după plăcere, s'eu că d'ér o-a donat bisericei gr. cat. Acestă sfită se păstră în garderoba bisericei rom. cat. și numai odată în an are părintele Chișereanu fericierea de-a o vedă: cu ocaziunea Joiei verșii. Apoi ce e mai interesant, nu știu în anii trecuți, d'ér în anul acesta părintelui Chișereanu îi s'a dată grație de-a cetit la un altariu improvisat și o evangeliă în limba românescă și — nimenea nu a strigat „nem engyedem“.

Că din această participare la procesiunile rom.-catolicilor, părintele Chișereanu în special ar avă vre-un folos, nu știu, precum nici aceea nu potă afirma, că biserica unită ar câștiga ceva; d'ér că părintele Chișereanu, cu știința s'eu cu nesciunța nu știu, Dumneșeu șcie — trage jară la oia papistașilor, aceea de sigur o știu cei ce l'au dus la croitor. Și ar fi destul de trist, decât nu am putea convinge pe părintele „unită“, că este angajat la rolul rimei din unghia, cu care cuvioșii „pateri“ prindă în fiă-care an prinose și jertfe, în valoare de mii de florenți, dela Români Olteni, pentru „slujba neagră“ cu care îi binecuvintează. Cum s'v nu dea Români acelora, cari „a olaltă cu popa nostru“ facă slujbă, și cari au legea ca și a noastră, ba încă mai bună și mai tare;“ é farmecul cuvintelor citate aici din gura poporului, numai din castativul secret ală „păterului elă mare“ s'ar pută constata în totă sublimitatea lui.

Și apoi încă ceva. Unde s'a mai pomenit, că preoții romano-catolici s'v folosescă biserica unită spre a face slujbe! În Făgăraș și asta se pôte, căci în fiacare an — mi-se pare Mercur înainte de Înălțare — părinții pateri peregrineză dela biserica loră pompôsă, în cea modestă unită, cu toate utensiile de serviciu și celebrează acolo un fel de slujbă. Apoi și în Vinerea Pascilor a fiacărui an urmăză așa. În ală cui interes? Șcie Dumneșeu și toți cei ce voră n'au să se șcie. D'ér lucru curat nu pôte fi, cu atăta dragoste.

Procesiunile noastre bisericesci, se batjocuresc, ca d. e. prin comitatul Hunedorei, é noi servim ca decor pentru procesiuni, unde nu ne este locul și nu ar fi nici lipsă de noi. Ar fi de dorit, ca noi, preoții uniți, să lăsăm pe romano-catolici să-și facă procesiunile bisericesci în pace, în liniște, după cum îi trage inima, é noi să ne mulțumim a le stima, numai din depărtare, și să ne cugetăm la lucrul destul de caracteristic, pentru noi și primăria din Făgăraș, că pe când noi Români eșim în procesiune, la sfințirea apei de Bobotează, pe o parte a riului se celebrează sfințirea și se dau salve, é pe cealaltă parte, din sus și din jos, spălătoresele bată rufele, ca îmblăntitorii în șură, neconturbate de nimenea, căci ele nu au s'rbătoare, numai Români.

Sciebine.

Convocare.

I conformitate cu prescrișele § 1-21 din statutele „Asociaționi Transilvaniae“, On. membri ai Asociaționi, inteligența și poporul român de pe teritoriul despărțământului VII, cu totă stima suntă invitați a lua parte la adunarea Despărțământului VII (Hațeg) ce se va ține în comuna Grădișce, în localitatea școlei confesionale, la 6 Iulie st. n. (Născerea lui Ioan Botezătorul) cu începutul la 10 ore a. m.

Obiectele de pertratată: 1) Cuvânt de deschidere; 2) Raportul cassarului; 3) Incassarea de taxe curente și restante, precum și înscrierea de membri noi; 4) Eventuale propuneri.

După adunare prână comună Din ședința subcomitetului, ținută în Hațeg la 16 Iunie n. 1892.

Ioane Ianza, N. Trimbițoiu,
directorul desp. actuar

Literatură.

Au apărut:

„Correspondența din Zarand“ la diarele române în afacerea alegerii de deputat dietal în cercul Baiei de Criș, de Simion Bacilla, paroh gr. or. în Ormindea (Zarand). — Sub acest titlu a eșit o broșură, în care d-lă autor se șilece să ia în apărare pe Români din cercul Baiei de Criș și mai ales pe cei din tractul Bradului în contra învinuirilor, ce li-s'a făcut în diaristica noastră din incidentul alegerilor de deputat din acest an. N'am cetit încă cu deamăruntul broșura d-lui Bacilla, d'ér ne-am bucura, decât lucrarea d-sale ar fi câtă se pôte de succésă, căci e vorba de rehabilitarea bunului nume românesc ală alegătorilor noștri și mai ales ală preoției noastre din cercul Baiei de Criș, ceea ce numai spre bucură ne pôte servi. Observăm însă, că polemicele îndelungate și atăt de neplăcute, cum au fost și cele iscate în presa noastră din incidentul alegerilor din vorbă, s'ar pută evita multă mai ușor, decât din capul locului bărbății noștri, cari se simtă mai lipsiți de patime și mai bine informați în cauză, ar raporta înșiși singuraticelor diare românesci și cele raportate de ei — pe câtă numai se pôte — le-ar întâri și prin subscrierea numelui. În acestă casă bănuirile și mistificările ar înceta, é Redacțiunile diarelor noastre n'ar mai fi silită să recură la informațiunile unor correspondenți anonimi, ba câte-odată, pôte chiar necunoscuți.

Mulțamită publică.

Biserica-albă, 12 Iunie n. 1892.

Pentru s. biserică româă din orașul Biserica-albă au mai încursă următoarele contribuiri generose și anume au contribuit:

Din Ciucova, prin d-lă Dr. Lazar Simon ca colectant: Dr. Lazar Simon, avocat 5 fl.; Valeriu Pop, proprietar mare 5 fl.; Vincențiu Goiță, din Petroman 3 fl.; Ioan Gruescu, 2 fl.; Paul Ianeu din Obad 2 fl.

Din Avadă, prin d-lă Dr. Nicolae Oncu ca colectant: Institutul de credit și economii „Victoria“ 10 fl.; Dr. Nicolae Oncu 5 fl.; Aurel Suciu 5 fl.; Dr. Petco Lazar 1 fl.; Vasile Papp 1 fl.; Vasile Mangra 1 fl.

Din Vinga, dela d-lă George Lazar 3 fl.; Hermina Lazar 1 fl.; Valeria Lazar 1 fl.; Romul Lazar 1 fl.

Din Jam, prin d-lă Petru Corcan ca colectant: Petru Corcan, protopop 2 fl.; Corcan Paraschiva (Ildia) 5 fl.; Petru Mico, notariu în Naidăș 1 fl.; Chercota Iosif, notariu în Berliste 3 fl.; Dragomir D., notariu în Jam 1 fl.; Franhofer Alajos, notariu în Răcașia 1 fl.; George Tiffa Nicolint 1 fl.; Stefan Neagoe, notariu în Mercina 2 fl.; Nemoian Mina, notariu în Ciuchic 2 fl.

Din Bocea mont., prin d-lă Ioan Marcu ca colectant: Ioan Budințian, avocat 5 fl.; Macsim Popoviciu, protopop 1 fl.; Dr. Aureliu Opra, avocat 2 fl.; Adrian Diaconovici 1 fl.; Ioan Marcu 1 fl.

Din Reșița, prin d-lă Ioan Simu ca colectant: Nicolae Dragalina 3 fl.; George Apostolescu 1 fl.; George Mareșcu 1 fl.; George Cristoi 1 fl.; Ioan Mițu 50 cr.; Const. Muntean 1 fl.; Th. Jian 1 fl.; Petru Manciu 1 fl.; Nicolae vic, primar 50 cr.; Al. Parean 20 cr.; Const. Boceanu 30 cr.; I. Isvernar 20 cr.; G. Muntean 20 cr.; I. Cioran 10 cr.; I. Parean 20 cr.

Din Oravița, prin d-lă George Neda ca colectant: „Casa de păstrare popo-

rală româă“ 10 fl.; comuna bisericescă gr.-or. din Oravița mont. 10 fl.; Comuna bisericescă gr.-or. din Oravița româă 5 fl.; Dr. Aureliu Maniu, notariu public reg. 10 fl.; Dr. Alesiu Manguica, avocat 10 fl.; Alesandru Popoviciu, protopop 5 fl.; d-na Ana Manguica 5 fl.; B. Muntean, avocat 2 fl.; George Dragoescu 1 fl.; Ioan E. Tiaranu 1 fl.; Iacob Boțoș jun. 1 fl. 20 cr.; Iosif Nedici 1 fl. Kelemen, subjude reg. 1 fl.; Nicolae Balaș 1 fl.; Iosif Novac 1 fl.; Dimitrie Pocrian 1 fl.; Franț Popovici 1 fl.; Iustin Velcean 1 fl.; N. Petricone (Mericina) 20 cr.; Bistrean din Giurgevo 50 cr.; Filip Mateiu, pictor din Ciclova 1 fl.; Mihai Nedici 1 fl.; Mihail Stojanovici 1 fl.; G. Neda, teolog abs. 50 cr.

Din Bistrița, prin d-lă Stefan Poruțiu, ca colectant: Gavril Manu, adv. 1 fl.; Dr. Gabriel Tripon, adv. 1 fl.; Basiliu Popițianu 1 fl.; Stefan Poruțiu 1 fl.; Simeon 1 fl.; N. M. 1 fl.; Ilie Nedelcu 1 fl.; N. Ceșan 1 fl.; doi anonimi cu câte 20 cr.

Din Jam, prin d-lă Adam Filip, protopop: dela Comuna bisericescă 5 fl. Adam Filip, protop. 3 fl., Andronic Baleț 2 fl.; George Suciu, preot 1 fl.; St. Draghic 1 fl.

Pentru aceste oferte generose li-se exprimă m. on. d-ni donatori cea mai profundă mulțamită.

Pentru Comitetul parohial:

I. M. Roșiu, Dr. A. Novac,
adv., ca președinte. avocat, ca notariu.

DIVERSE

Turbarea. Cetim în „Timpul“:

Buletinul serviciului sanitar publică statistica generală a tratamentului anti-rabic la om din Institutul de Bacteriologie dela 1 Iulie 1890—30 Iunie 1891. În acest an au fost tratați mușcați de câni, pisici, vite, porci, vulpi, 365 persoane și anume: 146 bărbați, 75 femei și 144 copii, din cari 136 au fost mușcați foarte grav la cap și mâni, 99 cu plăgi mediocre și 72 cu plăgi ușore. Capitala a dat 111 pacienți, județele 243, é străinătatea 11. Turbarea animalului, care a mușcat, a fost constatată în institut în 154 casuri prin experiment, în 36 casuri prin mărtea animalului și a omilor mușcați și netratați, în 173 casuri prin medic veterinar, în 81 casuri turbarea animalului a fost probabilă prin semne caracteristice de turbare, é în 21 casuri a rămas neconstatată, s'a presupus o infecțiune în 36 casuri, nu s'au admisi la tratament 23 persoane, nu s'au supus s'eu au disertat dela tratament 40 de persoane. Au murit înainte de a pută termina tratamentul, fiind tardiu veniți, 2 persoane, é după terminarea tratamentului o singură persoană, pe când 7 persoane, cari s'au sustras dela tratament au murit acasă de turbare, rezultând astfel un insucces de 0.29 la sută pentru cei tratați, é 17 și jum. la sută pentru cei netratați, adecă fără tratament ar fi murit în acest an 60 persoane, pe când cu tratament numai o singură persoană afară de cele două persoane, mărte în timpul tratamentului și cari au venit prea tardiu. În același timp au fost tratați 56 persoane mușcați de lupi turbați, dintre cari 53 erau mușcați în mod teribil la cap și mâni, é 3 la extremitățile inferioare. Turbarea animalelor a fost în totdeuna constatată. Din aceștia 9 persoane au murit încă înainte de terminarea tratamentului, é cei cari au terminat tratamentul au scăpat toți, pe când 4 persoane, cari s'au sustras dela tratament au murit de turbare, rezultând pentru cei tratați un insucces de 0 sută; é pentru cei netratați 100 la sută; nu suferă îndoie, că fără tratament, toți acești indiviți ar fi fost perduți.

Care de care. A: „Își spun frate, că în Algeria a fostă odată în luna Iunie atăt de cald, încât paserile din aer cădeau jos fripte“. — B: „Ce, asta e căldură? La noi în Canada a fostă odată căldura atăt de mare, încât calea lapteului de pe cer s'a acrit de căldură!“

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Malor.

Cursulu pieței Brașov

Table with exchange rates for various currencies and goods in Brașov, including gold, silver, and foreign currencies like the Austro-Hungarian and German marks.

Cursul la bursa din Viena

Table with stock market prices from the Vienna exchange, listing various securities and their current values.

Table listing various commodities and their prices, such as different types of flour, oil, and other goods.

De închiriat

in maerul Blumena Nr. 199 pe unul séu mai mulți ani sunt:

de acum încolo:

- 1) Podul fabricei de ulei ca magazin de bucate;
2) Magazinele lânăriei;

Informațiune mai de aproape se dá in

Cancelaria Eforiei școlare în edificiul gimnasiului român din gróverí suburbiul Scheiu.

824 9.-12

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1892.

Large railway schedule table with multiple columns for different routes (Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, etc.) and rows for various stations and train types.

Nota: Numerii încadrați cu linii gróse înseamnă órele de nópte.

Advertisement for 'GAZETA TRANSILVANIEI' subscriptions, detailing rates for different regions and terms of service.